

Хилдесхајмер алгемајне цајтунг

23.06.2006

Културна авантура на четири тркала

(арт) Нема радио. „И онака немаше да може да се чуе од буката на моторот“, се смее Денис Сарагиновски и притоа речиси елегантно ги сместува своите предолги нозе во тесната патничка кабина на Цитроенот 2ЦВ, општопознат како „Енте“- (пајка, шатка). Со 1,90 м висина тоа е вистинско достигнување.

Вешто и суверено 34-годишниот ги клацка своите гости низ околијата на Хилдесхајм, седнати на седиштата луксузно преслечени во сјајно кадифе. Не е ни чудо, зашто во ова 40 години старо возило Сарагиновски со својата животна и уметничка сопатничка Слободанка Стевческа во изминативе три години изминале илјадници километри долж и попреку низ Европа. „Дури и спиевме во кола“, се смешка Стевческа. И сето тоа во името на уметноста, која и сега, на нивното трето патување подолго од 2000 километри, ги доведе од Скопје до фестивалот „трансевропа“ во Хилдесхајм. Проектот е патувањето и е дел од акцијата „CampLand“ што ќе се изведе на самиот фестивал.

За својата акција „ОПА“ – "Obsessive possessive aggression" специјално ја опремиле својата старудија од сопатник. Цел месец експертите го преобразувале грдото пајче во лебед со неонско-црвени очи. Тоа чинело 1000 евра, а оттогаш Денис сам може да поправи 80% од дефектите. Конечно може да се отвори и подвижниот покрив, а спачекот сега има акумулатор од 12 волти наместо од 6 волти. „Ова дотерување е симбол за извиканото влегување на Македонија во ЕУ“, објаснува 34-годишната уметница, која исто како и нејзиниот партнер студирала на Академијата за ликовни уметности во Скопје и делува на подрачјето меѓу уметноста, медиумите и перформансот. За да преживеат дури и во рекламите: „Правиме сè, од кафе до сапун“, раскажува таа со доза на хумор.

На идејата колата да ја постават како средиште на едно видео за патувања низ Европа, уметниците од Македонија дошле пред три години, кога сакале да одат на фестивал во Естонија, а летот бил прескап. За 500 евра го купиле спачекот, година на производство 1966. Оттогаш тој е главниот лик во филмовите на Стевческа и Сарагиновски. Тој е симбол за потешкотиите на македонските уметници да навлезат и да опстанат во европскиот уметнички свет.

Поднесувањето барање за виза, соочувањето со амбасадите, дефектите на колата при лоши временски услови, недостатокот на пари кога треба да се замени некој автодел, сето тоа се станици кои дуото ги овековечува во видеото. „Важно е да знаеш да реагираш со камерата.“ На тој начин документирањето на патувањето станува критичен коментар за шенгенскиот договор, онака како тој им се претставува на уметниците од Балканот.

Но исто така тоа се патувања исполнети со авантура, средби и разговори: „Постојано ни се обраќаа и нè прашуваа за колата“, вели Стевческа и намигнува. Исто така „ОПА“ – значи и

извик на изненадување како кај нас Уупс – живееле и работеле во земји како Австрија, Шведска, Белгија, Франција, Италија или Латвија под закрила на разни културни институции. Како и сега во фестивалскиот центар „фелс“, каде во својата канцеларија сакаат да го завршат проектот со филмот за патешествието. Делото под наслов "Project which is not a project" треба да трае 40 минути. 60 часа филмски материјал треба да се погледне и да се направи монтажа. Сценариото е педантно документирано, испишано на жолти ливчиња закачени на ѕидот.

Денис веќе се радува на патувањето назад: „Сакам да возам кола. Ама само оваа.“ Е, ако ова не е изјава на љубов кон еден уметнички објект...

Видеото ќе може да се види на фестивалот „трансевропа“ на 28. и 29. јуни од 22 часот и на 2. јули од 23 часот во „фелс“. Фестивалот се отвора на 28. јуни во 18 часот.

Превод од германски на македонски: Елизабета Линднер